

PROTOKÓŁ
KONTROLI DORAŻNEJ
przeprowadzonej
w Środowiskowym Domu Samopomocy Nr 2
przy ul. Witebskiej 2
w Zielonej Górze

w dniu 5 lipca 2017r.

Działając na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016r. poz. 930 ze zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. Nr 61, poz.543 ze zmianami) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.)

zespół kontrolny w składzie:

1. **Joanna Kędzior** - inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 172-1/2017 z dnia 27 czerwca 2017r. – *przewodnicząca zespołu.*
2. **Marta Mikołajczyk** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 172-2/2017 z dnia 27 czerwca 2017r.

(akta kontroli str.1-4)

przeprowadził 5 lipca 2017r. w Środowiskowym Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze, przy ul. Witebskiej 2, kontrolę doraźną w zakresie standardu usług bytowych Domu.

(akta kontroli str. 6-7)

Konieczność podjęcia czynności kontrolnych w Środowiskowym Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze wynikała ze zbliżającego się terminu dostosowania ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi do wymaganych standardów (tj. do 31 grudnia 2018r.).

Celem kontroli było zapewnienie standardu usług bytowych.

Czynności kontrolne obejmowały oględziny Jednostki pod kątem posiadanego standardu usług bytowych, analizę dokumentacji dotyczącej rozkładu pomieszczeń Ośrodka Wsparcia (udostępnionej w siedzibie jednostki kontrolowanej) oraz ustne wyjaśnienia Kierującej Domem.

Czynności kontrolnych dokonano w obecności Pani Ewy Gołębiowskiej – Kierownika Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze.

(akta kontroli str.7-12)

Przed przystąpieniem do kontroli, zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia, o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

(akta kontroli str.13-16)

Ocenie poddano zagadnienia:

1. Lokalizacja i dostosowanie Domu do potrzeb osób niepełnosprawnych.
2. Pomieszczenia Domu i ich wyposażenie.
3. Powierzchnia użytkowa Domu.

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze rozpoczął działalność w 2009r. Pierwszą siedzibą Domu był obiekt przy ul. Prostej 47a. Początkowo był prowadzony przez Ośrodek Integracji Społecznej, na podstawie umowy nr 17/2009. Od 2011r. działalność jednostki przejął Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze. Obecnie obiekt stanowi własność Miasta Zielona Góra i znajduje się w trwałym zarządzie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze.

Ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Zielonej Górze funkcjonuje w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zgodnie z Programem Naprawczym Domu, znajdującym się w fazie uzgodnień z Wydziałem Polityki Społecznej tut. Urzędu, wyodrębnienie ze struktur jednostki organizacyjnej pomocy społecznej zaplanowano do końca 2018r.

1. Lokalizacja i dostosowanie Domu do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Realizacja ustawowych zadań możliwa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją ku temu warunki. Ustawodawca w rozporządzeniu w sprawie środowiskowych domów samopomocy określa wymagany standard usług. Obiekt, w którym świadczone są usługi powinien być usytuowany w miejscu zapewniającym bezpieczeństwo i spokój uczestników. Budynek powinien być pozbawiony barier architektonicznych i wyposażony w udogodnienia umożliwiające funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym.

W toku czynności kontrolnych, korzystając z prawa nadanego art. 126 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, kontrolujący dokonali oględzin pomieszczeń Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze przy ul. Witebskiej 2. Na tej podstawie ustalili, że **Dom spełnia standard usług bytowych w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i spokoju uczestników. Jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. W opinii kontrolujących, obiekt nie zapewnia natomiast poczucia intymności uczestnikom zajęć.**

Dom usytuowany jest w budynku parterowym, w którym funkcjonują również inne instytucje: Środowiskowym Dom Samopomocy Nr 1 i Centrum Usług Opiekuńczych. Do każdego z tych obiektów prowadzą odrębne wejścia (zachowana jest odrębność ŚDS od pozostałych instytucji).

Wejście do pomieszczeń Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 prowadzi z dwóch stron: po schodach (od strony parkingu samochodowego) i od strony pokoju wyciszeń (całkowicie pozbawione barier funkcjonalnych).

Czynności kontrolne wykazały, że pomieszczenia Domu, w tym pomieszczenia sanitarne (łazienka i toalety) pozbawione są barier architektonicznych i wyposażone są w udogodnienia umożliwiające funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym. W łazience dla uczestników dostępny jest natrysk (niski brodzik prysznicowy, umożliwiający kąpiel osobie na wózku). Uczestnicy mają do dyspozycji również krzeselko prysznicowe. W łazience i toaletach uczestników zamontowane są barierki dla osób niepełnosprawnych. Zdaniem zespołu kontrolnego, **toaleta męska uczestników, nie zapewnia poczucia intymności osobom z niej korzystającym.** Toaleta ta znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie z toaletą dla personelu. Pomieszczenia stanowią dwie odrębne kabiny, oddzielone od siebie ścianami, nie do końca zabudowane pod sufit (przeźroczliwość od podłogi do sufitu niewypełniona). Sytuacja, w której z pomieszczeń tych będą korzystały jednocześnie

pracownik i uczestnik może, w opinii zespołu kontrolnego, powodować naruszenie poczucia intymności osób z nich korzystających. Może mieć również wpływ na naruszenie prawa uczestnika do poczucia godności.

Uczestnicy Domu mają do dyspozycji także skwer zielony znajdujący się bezpośrednio przy budynku ŚDS (trawnik, drzewa, ławki wokół parkingu). Z wyjaśnień Kierownika Domu wynika, że w części tej prowadzone są dla uczestników zajęcia ruchowe, sportowe, usprawniające (rehabilitacja uczestników). W opinii kontrolujących, możliwość prowadzenia zajęć na świeżym powietrzu poszerza i uatrakcyjnia ofertę Domu.

(akta kontroli str.7-10, 17-18)

Przeprowadzone czynności kontrolne wykazały, że Dom spełnia standard usług bytowych w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i spokoju uczestników oraz dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych. W opinii kontrolujących, istnieje konieczność zapewnienia poczucia intymności uczestnikom zajęć w toaletach.

2. Pomieszczenia Domu i ich wyposażenie.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, standard usług w domu jest spełniony, jeżeli obiekt, w którym świadczone są usługi dysponuje odpowiednią liczbą i rodzajem pomieszczeń. Ustawodawca określa przeznaczenie poszczególnych pomieszczeń i możliwe funkcje, które mogą pełnić. Niezbędnym warunkiem standardu jest także wyposażenie pomieszczeń w meble i sprzęty do prowadzenia w nich zajęć.

Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze oferuje ogółem 25 miejsc. Oferta Domu skierowana jest do osób upośledzonych umysłowo (typ B). W dniu kontroli, w trakcie przeprowadzania oględzin jednostki, obecnych było 16 uczestników.

Wnioski oparto na oględzinach obiektu, wyjaśnieniach ustnych Kierownika Domu oraz analizie dokumentacji pn. „Rzut pomieszczeń Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze przy ul. Witebskiej 2”. Dokument sporządził specjalista z uprawnieniami budowlanymi (Upr. 167/82/ZG). Na tej podstawie ustalono, że **Jednostka dysponuje wymaganą liczbą i rodzajem pomieszczeń. Pomieszczenia te pełnią funkcje zgodne z obowiązującymi przepisami, są wyposażone w meble i sprzęty niezbędne**

do prowadzenia w nich zajęć.

W dniu kontroli ŚDS Nr 2 w Zielonej Górze dysponował ogółem 14 pomieszczeniami, w tym: 11 jest przeznaczonych dla uczestników (w tym łazienka i 2 toalety dla uczestników) i 3 dla pracowników (w tym toaleta dla personelu).

W wyniku czynności kontrolnych ustalono, że uczestnicy mają do dyspozycji następujące pomieszczenia:

- a. kuchnię – wyposażoną w sprzęt AGD (lodówkę, mikrofalówkę, kuchenkę, zmywarkę). Na półkach, w pojemnikach, słoikach - żywność uczestników Domu. Zgodnie z ustnymi wyjaśnieniami Kierownika Domu, w kuchni realizowany jest trening kulinarny. Gorący posiłek (zupa) przygotowany jest przez ŚDS, lecz nie codziennie. Posiłek finansowany jest w ramach własnych środków finansowych rodziców/ opiekunów uczestników, np. zakup obiadów w ramach Centrum Usług Opiekuńczych sąsiadującego z ŚDS lub zewnętrznych usług cateringowych. Niektórzy uczestnicy dostarczają do ŚDS posiłek przygotowany wcześniej w domu, który następnie podgrzewany jest w siedzibie ŚDS. Zdaniem Pani Kierownik, powodem takiej sytuacji są indywidualne diety uczestników.
- b. jadalnię – pełniącą ponadto funkcję sali zajęć – pomieszczenie wyposażone w stoły, krzesła, tablicę multimedialną, prace uczestników. Z sali istnieje możliwość wyjścia na zewnątrz budynku (okno balkonowe).
- c. salę terapii zajęciowej – duże przestronne pomieszczenie wyposażone w kanapę, stoły, krzesła, szafę, sprzęt komputerowy i ksero.
- d. salę ruchową – wyposażoną w sprzęt sportowo – rehabilitacyjny: rowerek stacjonarny, drabinki, piłki, materace, wózki inwalidzkie, lustro, stolik manipulacyjny, rzutki.
- e. salę ogólną – wyposażoną w kanapy, łóżko wodne, TV. Zgodnie z wyjaśnieniami Pani Kierownik, sala ogólna umożliwia spotkanie się uczestników i ich rodzin. W pomieszczeniu tym organizowane są spotkania okolicznościowe, świąteczne. Celem pełnego wykorzystania pomieszczenia, uczestnicy mogą również korzystać z wyposażenia sali w celach terapeutycznych. W myśl §18 pkt 5 lit a rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy sala ogólna przeznaczona jest do spotkań uczestników i ich rodzin. W opinii kontrolujących, w codziennej pracy z uczestnikami mogą się oni tak spotykać, również w celach terapeutycznych. Prowadzona tam działalność nie może jednak nosić znamion pracowni (stałych zajęć). Zatem, uwzględniając wyjaśnienia Kierownika Domu, ustalono, że sala ogólna pełni

funkcję zgodną z obowiązującymi przepisami.

- f. pokój wyciszenia – wyposażony w kanapę, fotel i biurko.

Pomieszczenia Domu podzielone elementami wypełniającymi przestrzeń od podłogi do sufitu. W oknach pomieszczeń terapeutycznych zamontowane rolety zapewniające uczestnikom intymność.

- g. szatnię - zaadoptowaną z wiatrołapu, części holu, komunikacji (100%) i pomieszczenia socjalnego dla personelu (17%). Szatnie wyposażone w szafki, wieszaki, półki, krzesła. Szafki oznaczone imionami uczestników, naklejkami, które ułatwiają uczestnikom rozpoznanie własnej szafki.

- h. pomieszczenia sanitarne:

- łazienkę ogólnodostępną - natrysk i toaleta, wyposażoną w sprzęt do treningu samoobsługi i zaradności życiowej;
- 2 toalety – osobno dla kobiet i mężczyzn.

Łącznie uczestnicy mają do dyspozycji 3 toalety, tj. zgodnie z zapisami rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy (zalecana jest jedna toaleta dla nie więcej niż 10 uczestników).

Zespół wspierająco – aktywizujący i uczestnicy użytkują wspólnie:

- biuro kierownika – zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika Domu pomieszczenie to służy również do zajęć rewalidacyjnych i treningu umiejętności praktycznych. Zajęcia odbywają się około 2 godziny dziennie, tj. 10 godzin tygodniowo. Zatem, uwzględniając wskazaną przez ustawodawcę dzienną liczbę godzin prowadzonych z uczestnikami zajęć (6 godzin), wykorzystanie biura kierownika kształtuje się na poziomie 30%;
- pomieszczenie socjalne w części zaadoptowane na szatnię (lit. g).

Personel korzysta z odrębnej toalety.

(akta kontroli str.7-12)

Przeprowadzone czynności kontrolne wykazały, że Dom spełnia standard usług bytowych w zakresie wymaganych pomieszczeń i pełnionych przez nich funkcji. Pomieszczenia wyposażone w meble i sprzęt niezbędne do prowadzonych w nich zajęć.

3. Powierzchnia użytkowa Domu.

W świetle obowiązujących przepisów, powierzchnia użytkowa ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi powinna wynosić nie mniej niż 8 m² na jednego uczestnika. Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze dysponuje 25 miejscami. Zatem minimalna powierzchnia użytkowa powinna stanowić 200m².

Na podstawie dokonanych, w toku czynności kontrolnych, oględzin pomieszczeń Domu oraz ustaleń w pkt 2 przedmiotowego protokołu kontroli ustalono, że **powierzchnia użytkowa kontrolowanej Jednostki jest zgodna z obowiązującymi przepisami.**

Powierzchnia Domu wynosi łącznie **225 m²**. Do powierzchni użytkowej kontrolującej:

- **wliczyli** pomieszczenia wymienione w pkt 2 lit a, b, c, d, e, f i h protokołu kontroli,
- **częściowo wliczyli** pomieszczenia wskazane w pkt 2 lit g (szatnie - łącznie 38,22 m²) oraz pkt 2 tiret pierwszy (biuro kierownika - 2,29 m²),
- **nie wliczyli** pomieszczenia wymienionego w pkt 2 tiret drugi (toaleta dla personelu - 1,73 m²).

Uwzględniając faktyczne przeznaczenie pomieszczeń, powierzchnia użytkowa Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze przy ul. Witebskiej 2 stanowi **209,22 m²**. Przy 25 oferowanych miejscach wynosi **8,37 m² na jednego uczestnika. Zatem posiadany metraż jest zgodny z zapisami ustawowymi** (minimum 8 m² na 1 uczestnika).

(akta kontroli str.7-12)

Podsumowując, przeprowadzone czynności kontrolne wykazały, że Dom spełnia standard usług bytowych w zakresie minimalnej powierzchni użytkowej przypadającej na jednego uczestnika.

WNIOSKI:

Na podstawie dokonanych czynności kontrolnych ustalono, że:

1. Dom spełnia standard usług bytowych w zakresie:
 - 1.1. bezpieczeństwa i spokoju uczestników oraz dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych;
 - 1.2. wymaganych pomieszczeń i pełnionych przez nich funkcji. Pomieszczenia wyposażone w meble i sprzęt niezbędne do prowadzonych w nich zajęć;

- 1.3. minimalnej powierzchni użytkowej przypadającej na jednego uczestnika.
2. istnieje konieczność zapewnienia poczucia intymności uczestnikom zajęć w toalecie.

Wniosek zawarty w punkcie 2 stanowi **uchybiecia**.

Za stwierdzone uchybiecia odpowiedzialny jest Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze, w strukturach którego działa Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do książki kontroli znajdującej się w Środowiskowym Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze, pod pozycją nr 2.

POUCZENIE

Zgodnie z § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Zielonej Górze, drugi – Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze, trzeci egzemplarz pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

Joanna Kędzior
Inspektor wojewódzki

Marta Mikołajczyk
Inspektor wojewódzki

Kierownik jednostki:

**Kierownik Środowiskowego
Domu Samopomocy Nr 2**

mgr Ewa Gołębiowska